

IPN BU 01590/9

AKTOWÓRCA

Zespół/Zbiór:

[Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w Warszawie \[1944\] 1954-1990](#)

INFORMACJE IDENTYFIKUJĄCE

Sygnatura IPN: IPN BU 01590/9

OPIS ZAWARTOŚCI

Tytuł:

Trzy odcinki programu „Publicystyka TV” pt. „Nazywają ich pawianami”.

Opis:

Trzy odcinki programu Naczelnej Redakcji Publicystyki Telewizji Polskiej „Publicystyka TV” pt. „Nazywają ich pawianami”. Rozmowa z byłym kadrowym pracownikiem „dywersyjnej” rozgłośni Radio Wolna Europa w Monachium Mieczysławem Lachem (agentem wywiadu PRL). Założenia propagandowe administracji amerykańskiej: „RWE powinno prowadzić maksymalnie agresywną propagandę przeciwko Polsce, która w konsekwencji ma doprowadzić do wybuchu wojny domowej”. Zmiana na stanowisku dyrektora RWA ma potwierdzać tę koncepcję. Dyrektorem sekcji polskiej zostaje „utrzymywany i wspierany przez CIA” Zdzisław Najder. Jerzy Giedroyc znany powszechnie jako wydawca „Kultury Paryskiej” i publikacji o charakterze literackim, wg Lacha jest agentem CIA. Na dowód przedstawiony zostaje film zrobiony z ukrycia, dokumentujący przebieg spotkania Giedroycia w paryskiej restauracji. Giedroyc pyta o nastroje wśród żołnierzy Wojska Polskiego i w korpusie oficerskim. Jaki to typ ludzi, o jakiej mentalności. Interesuje go wiedza o wojsku pod kątem jego nastrojów i poglądów. Oficjalne przekazanie stanowiska dyrektora rozgłośni przez Zygmunta Michałowskiego Zdzisławowi Najderowi 5 maja 1982 r., w czasie uroczystego rautu z okazji obchodów 30-lecia RWE. Informacje o amerykańskim kapitale Radia Wolna Europa. Akcentowanie przez Lacha zachodnioeuropejskiego, niemieckiego pochodzenia dr Zdzisława Najdera. Rodzinne powiązania Najdera (była żona oficera amerykańskiego wywiadu CIA została żoną Najdera). Wspomnienie o współpracowniku RWE z biura Intour w Wiedniu Krzysztofie Kędzierskim (ucieklinie z Łodzi), który zorganizował grupę bojową wzorowaną na Legionach Piłsudskiego. Podzielił ją on na 4 sekcje: bojową, propagandową, kontrwywiadowczą i dywersyjną. Wg Lacha do obiektywnych informacji zostały powołane inne rozgłoszenie takie jak Głos Ameryki czy BBC. RWE ma natomiast zupełnie inny profil polityczny (wzmoczona aktywność oddziaływań propagandowych na kraj). Wg programu działania z 5 maja 1982 r. RWE ma zwiększyć ilość informacji skierowanych do polskich rolników. Wykorzystywać za wszelką cenę różne uroczystości kościelne do powodowania zamieszek, manifestacji, doprowadzać do skłócenia między kościołem katolickim w kraju a kierownictwem państwa, powodować wzrostu napięcia w kraju. Przykład to zajęcia z okazji 5 maja 1982 r. na ulicach Warszawy. Odcinek drugi programu (zaczyna się od 00:17:30). RWE czerpie swoje informacje od agencji informacyjnych takich jak: Reuters, Associated Press, France Press. Dwa działy w rozgłośni radia zajmują się analizą i rejestracją wszystkich publikacji masowego przekazu wydawanych w Polsce (dział Monitoringu i Ewaluacji). Oddział zachodniemieckiego koncernu Springer w Berlinie odpowiedzialny za prowadzenie nasłuchu polskich programów telewizyjnych. Przed wyjazdem na placówkę do Polski czy Czechosłowacji w siedzibie RWE w Monachium odbywają się specjalne szkolenia dla przyszłych korespondentów agencji prasowych: Associated Press, Reuters, CBS czy The Daily Telegraph. Dotyczą one warunków społeczno-politycznych w danym kraju.

Prezentacja wewnętrznego biuletynu RWE pt „Polish Press Summary”, w którym podsumowywane są artykuły prasowe wydane w danym okresie w PRL. Działalność Wydziału Badań „Reserch” w RWE. Nawiązanie do biuletynów informacyjnych: KOR-u, "Robotnika" i "Opinii". Kontakty działaczy „ekstremy Solidarności” z RWE (Lis, Toruńczyk, Chojecki, Michnik). Informacja, że dyrektor sekcji polskiej RWE Jan Nowak-Jeziorański był przekonany, że bez radiostacji RWE nie doszłoby nigdy do powstania "Solidarności". W 1981 r. RWE powołało do życia organizację „Solidarność Wolnych Polaków w Bawarii”. Jej prezesem został kapitan Marynarki Wojennej Janusz Urbanowicz, działacz Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela (ROPCIO) z Gdańska. Obóz uchodźczy w Zirndorf. Kontakty Bronisława Geremka z Janem Bartelem (Veindeltalem) specjalistą w RWE do spraw państw socjalistycznych. Jego udział w antysocjalistycznym programie emitowanym przez telewizję brytyjską. Oświadczenie pracownika ASP w Toruniu Andrzeja Bartoszewicza o próbie werbowania go przez pracownika Radia Wolna Europa na rzecz RWE lub amerykańskiej agencji CIA, podczas jego wyjazdu zagranicznego do Wiednia. Odcinek trzeci programu (rozpoczyna się od 00:55:10). Pracownicy polskiej sekcji RWE dzielą się na dwie grupy: tych co pozostali po II wojnie światowej na Zachodzie (tzw. stara emigracja) oraz na ludzi typu „białoruscy zbrodniarze wojenni”. Sylwetki dziennikarzy: Alina Grabowska-Perth, Leszek Pertkiewicz, Lechosław Gawlikowski, Maria Gawlikowska, Władysław Poncet de la Rivière. Zarobki pracowników RWE wahają się od 5.000 do 10.000 marek zachodniemieckich. „Poza tym dostają całkowicie wyposażone mieszkania, za które nie płacą oraz dodatkowe apanaże za usługi specjalne dla wywiadu”. Koszty działalności RWE i Radia Liberte ponoszone przez amerykańców. Preliminarz budżetowy. Na rok 1982 to 98 mln dolarów, na 1983 r. - 105 mln, na 1984 r - 112 mln a na 1985 r. - 120 mln dolarów. Carl Koch udziela wywiadu w biurze wiedeńskim (placówce amerykańskiego wywiadu). W programie wymieniane są dodatkowo osoby: Marek Łatyński, Jan Nowak Jeziorański, Nicolas Carol, Helena Paschalska, Sadowski, Rozenbusz, Lechosław Gawlikowski, Jacek Machniewicz, Mierzanowski, Michałowski, Hieronim Pertkiewicz, Nicolas Carol, Maria Gawlikowska, Grzegorz Lato, Andrzej Szarmach, Jan Tomaszewski.

DATY WYTWORZENIA DOKUMENTÓW

Data początkowa: 1981

Data końcowa: 1985

OPIS ZEWNĘTRZNY

Forma fizyczna: Taśma magnetyczna

Liczba tomów: 1

MIEJSCE PRZECHOWYWANIA

Nazwa archiwum:

[Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie](#)